

28 Ιουνίου 1914

Δολοφονία στο Σεράγεβο

«Πρόκειται για μια διαμάχη, όχι τόσο των λαών όσο των κυβερνήσεων που διεκδικούσαν την επικράτηση στο χώρο της Βαλκανικής», έγραψε για τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο ο Μορίς Μπομόν. Είχαν προηγηθεί οι διαμάχες για την επικράτηση στην Αφρική, στην Άπω Ανατολή, στην ίδια την Ευρώπη. Και πια τα Βαλκάνια ήταν η μπαρουταποθήκη της Ευρώπης.

Στα 1903, ο βασιλιάς της Σερβίας Ομπρένοβιτς δολοφονήθηκε. Στον θρόνο ανέβηκε ο Καραγεώργη, που ως τότε ζούσε χάρη σε ρωσική επιχορήγηση. Το Βελιγράδι θεωρήθηκε δορυφόρος της Πετρούπολης. Στην περιοχή, υπήρχε και το βασίλειο του Μαυροβουνίου, παραδοσιακός σύμμαχος των Σέρβων. Οι υπόλοιπες περιοχές ανήκαν στην Αυστροουγγαρία: Σλοβενία, Κροατία και Βοσνία-Ερζεγοβίνη. Η τελευταία προσαρτήθηκε το 1908 και η ενέργεια αυτή θεωρήθηκε ταπεινωτική για τη Ρωσία που υποστήριζε τη Σερβία. Ο γερμανικός μπαμπούλας, όμως, εμποδίζει κάθε ενέργεια. Ακολούθησαν οι βαλκανικοί πόλεμοι και το ζήτημα πάγωσε.

Στα 1914, ο συσχετισμός δυνάμεων ήταν περίπλοκος με τη Σερβία και την Αυστροουγγαρία στα μαχαίρια και τους Γερμανούς και Γάλλους να μισούνται θανάσιμα. Από το 1882, υπήρχε η Τριπλή συμμαχία ανάμεσα στη Γερμανία, την Αυστροουγγαρία και την Ιταλία. Η Ιταλία, όμως, είχε υπογράψει μυστική συμφωνία με τους Γάλλους ότι θα έμενε ουδέτερη σε περίπτωση γαλλογερμανικού πολέμου. Η Γαλλία ήταν σύμμαχος με την Αγγλία (Αντάντ) και διαδήλωνε πως δεν θα επιτρέψει σε κανένα να θίξει τη Ρωσία. Και η Ρωσία προστάτευε τη Σερβία.

Τον Ιούνιο του 1914, ο διάδοχος του θρόνου της Αυστροουγγαρίας, Φραγκίσκος Φερδινάνδος των Αψβούργων, έκανε επίσημη επίσκεψη στο Σεράγεβο, πρωτεύουσα της Βοσνίας Ερζεγοβίνης. Για τους Σέρβους, αυτό ήταν προσβολή. Στις 28 Ιουνίου 1914, στο κέντρο της πόλης, ο διάδοχος και η γυναίκα του Σοφία έπεφταν νεκροί από τις σφαίρες του

Σέρβου Γαβριήλ Πρίνσιπ. Η προσβολή είχε ξεπλυθεί. Αρχίζει ο πόλεμος.

Στις 28 Ιουλίου, με την προτροπή της Γερμανίας, ο αυτοκράτορας της Αυστρίας κήρυξε τον πόλεμο στον βασιλιά της Σερβίας. Αυτό σήμαινε και κήρυξη πολέμου κατά του τσάρου της Ρωσίας. Ο αυτοκράτορας της Γερμανίας κήρυξε τον πόλεμο κατά του τσάρου, ως σύμμαχος των Αψβούργων. Η Σερβία και το Μαυροβούνιο απάντησαν κηρύσσοντας τον πόλεμο κατά της Γερμανίας Η Γαλλία δήλωσε πως θα συμπαρασταθεί στη Ρωσία.

Η Γερμανία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Γαλλίας και εισέβαλε στο Βέλγιο, ενώ η Ιταλία και η Ρουμανία ανακοίνωσαν ουδετερότητα. Αναγκαστικά, η Αγγλία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Γερμανίας. Γαλλία και Αγγλία κήρυξαν τον πόλεμο κατά της Αυστροουγγαρίας. Οι συρράξεις γενικεύτηκαν.

Στις 11 Νοεμβρίου 1918, ο πόλεμος είχε τελειώσει. Πολέμησαν 70.000.000 άντρες, σκοτώθηκαν 8.500.000, έμειναν ανάπηροι πάνω από 6.000.000. Ξοδεύτηκαν ποσά ίσα με το 15% του εθνικού πλούτου των εμπολέμων. Και οι τρεις κυρίαρχες αυτοκρατορίες του 1914 δεν υπήρχαν πια, όταν η συνθήκη ειρήνης υπογράφηκε στις Βερσαλλίες. Ο τσάρος Νικόλαος είχε εκτελεστεί και στη θέση της Ρωσίας υπήρχε η Σοβιετική Ένωση. Η Γερμανία έγινε δημοκρατία. Η Αυστροουγγαρία είχε διαλυθεί, ενώ η μοναρχία έμελλε να καταργηθεί τον επόμενο Σεπτέμβριο.

1491: Γεννιέται στο Γκρίνουιτς του Λονδίνου ο βασιλιάς Ερρίκος Η'. Παντρεύτηκε έξι φορές κι αποκεφάλισε δυο από τις συζύγους του. Βασίλευσε από το 1509, ανεξαρτητοποίησε την αγγλικανική εκκλησία από τη Ρώμη το 1535 και πέθανε στις 28 Ιανουαρίου 1547.

1519: Γίνεται αυτοκράτορας και της Αγίας Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας (Αυστρίας, Ουγγαρίας, Γερμανίας κ.λπ.) ο Κάρολος Α' της Ισπανίας ως Κάρολος Ε', γνωστός και ως Κουίντος. Ονειρεύτηκε να ενώσει όλη την υφήλιο κάτω από το σκήπτρο του, απέκρουσε τους

Τούρκους έξω από τη Βιέννη (1532) αλλά τελικά βαρέθηκε, παράτησε την προσπάθεια και παραιτήθηκε το 1556. Πέθανε το 1558. Είχε γεννηθεί το 1500.

1883: Γεννιέται ο Πιερ Ναβάλ, Γάλλος πολιτικός και δοσίλογος πρωθυπουργός της κυβέρνησης του Βισί στον Β' Παγκόσμιο πόλεμο. Δικάστηκε για προδοσία κι εκτελέστηκε στο τέλος του πολέμου.

1913: Στον Β' Βαλκανικό πόλεμο, η Ρουμανία μετέχει στις εχθροπραξίες, στο πλευρό της Ελλάδας και της Σερβίας, εναντίον της Βουλγαρίας

1919: Υπογράφεται η συνθήκη των Βερσαλλιών, με την οποία οι νικημένοι του Α' Παγκόσμιου πολέμου υποχρεώνονται σε διαμελισμό, εφαρμόζοντας την «αρχή των εθνότητων» (κάθε έθνος δικαιούται να έχει αυθύπαρκτη υπόσταση και κρατική εξουσία). Μπαίνουν τα θεμέλια για να αναπτυχθεί ο γερμανικός ρεβανσισμός, προϊόν του οποίου ήταν ο Χίτλερ.

1948: Το Κομμουνιστικό Κόμμα της Γιουγκοσλαβίας του Τίτο εκδιώκεται από την Κομινφόρμ, επισημοποιώντας τη ρήξη Μόσχας - Βελιγραδίου.

1950: Στρατεύματα της Βόρειας Κορέας κυριεύουν τη Σεούλ.

1976: Μετά από 160 χρόνια βρετανικής κυριαρχίας, ανακηρύσσονται ανεξάρτητη δημοκρατία τα νησιά Σεϋχέλλες στον Ινδικό Ωκεανό.

1996: Ο πρόεδρος Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ αποδέχεται τον αρχηγό του Κόμματος της Ευημερίας Νετσεμετίν Ερμπακάν, ως πρώτο ισλαμιστή πρωθυπουργό της Τουρκίας σε μια κυβέρνηση συνασπισμού με την αρχηγό του συντηρητικού κόμματος Τανσού Τσιλέρ. Έπεσε στις 18 Ιουνίου 1997. Το κόμμα της Ευημερίας «καταργήθηκε» τον Ιανουάριο του 1998.

2001: Ενώ το Συνταγματικό Δικαστήριο απορρίπτει το αίτημα έκδοσης του Σλόμποταν Μιλόσεβιτς, ο πρώην ηγέτης της Γιουγκοσλαβίας απάγεται και παραδίδεται στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης, κατηγορούμενος για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Η επόμενη ημέρα βρίσκει τον πρωθυπουργό της Σερβίας να παραιτείται και το κόμμα του προέδρου Κοστούνιτσα να αποχωρεί από τον κυβερνητικό συνασπισμό, ενώ ΗΠΑ και Ευρωπαϊκή Ένωση ανακοινώνουν βοήθεια ύψους 1,25 δισεκατομμυρίων δολαρίων.

2004: Με μυστικότητα και τρεις μέρες πριν από την προθεσμία, οι Ηνωμένες Πολιτείες υποτίθεται ότι παραδίδουν την εξουσία του Ιράκ στον ντόπιο «πρωθυπουργό» Ιγιάντ Αλάουι.

2007: Η υποχώρηση του καύσωνα βρίσκει τη χώρα στο έλεος των πυρκαγιών και τη Βόρεια Ελλάδα χωρίς ηλεκτρικό καθώς σημειώνεται μπλακ άουτ.

2009: Εκλογές νοθείας και αποχής (50%) στην Αλβανία. Μια εβδομάδα αργότερα, η καταμέτρηση συνεχιζόταν με την αντιπολίτευση της Ένωσης για την Αλλαγή (αρχηγός ο Έντι Ράμα) να προηγείται με 14.000 ψήφους αλλά το κόμμα Συμμαχία της Αλλαγής του Σάλι Μπερίσα να εξασφαλίζει το 50% των εδρών: 70 βουλευτές έναντι 65 της Ένωσης, 4 του Σοσιαλιστικού Κινήματος για την Ενσωμάτωση και μιας του Κόμματος των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

2009: Πραξικόπημα στην κεντροαμερικανική δημοκρατία της Ονδούρας. Ο πρόεδρος της χώρας, Μανουέλ Σελάγια, ανατρέπεται από τον στρατό και στέλνεται στη γειτονική Κόστα Ρίκα. Πρόεδρος της χώρας αναλαμβάνει ο πρόεδρος της Βουλής, Ρομπέρτο Μιτσελέτι.

2010: Στη Βουλή, υπερψηφίζεται πρόταση παραπομπής σε Προανακριτική Επιτροπή για το σκάνδαλο του Βατοπεδίου, πέντε στελεχών της Νέας Δημοκρατίας. Οι 282 παρόντες βουλευτές παρέπεμψαν τους Θ. Ρουσόπουλο (198 ψήφοι, έναντι 73 κατά), Ευ. Μπασιάκο (194 – 81), Π. Δούκα (177 – 81), Γ. Βουλγαράκη (167 – 91) και Αλ. Κοντό (186 – 77). Ο Κ. Κιλτίδης απαλλάχτηκε με 212 ψήφους (έναντι 49).

2011: Η υπουργός Οικονομικών της Γαλλίας, Κριστίν Λαγκάρντ, εκλέγεται πρόεδρος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, στη θέση του Ντομνίκ Στρος Καν, που παραιτήθηκε μετά τη σύλληψή του, στις 14 Μαΐου, με την κατηγορία ότι βίασε καμαριέρα στο ξενοδοχείο όπου διέμενε στη Νέα Υόρκη.

2013: Ανακοινώνεται ότι για τη μεταφορά φυσικού αερίου από το Αζερμπαϊτζάν στην Ευρώπη επελέγη ο αγωγός TAP που θα διέρχεται και από την Ελλάδα. Αναμένεται να λειτουργήσει από το 2019.

Η 28^η Ιουνίου στον πολιτισμό

28 Ιουνίου 1577

Ο Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς

Ο 17^{ος} αιώνας ήταν για τους Φλαμανδούς «αιώνας δυστυχίας» αλλά ανέδειξε μια μεγάλη μορφή στην Τέχνη. Ο Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς γεννήθηκε στις 28 Ιουνίου του 1577 κι

εξελίχθηκε σε έναν από τους μεγαλύτερους ζωγράφους της Φλαμανδικής σχολής. Γεννήθηκε σε μια γερμανική πόλη όπου ο καλβινιστής πατέρας του είχε καταφύγει φεύγοντας τους θρησκευτικούς διωγμούς της πατρίδας του. Όταν ο πατέρας του πέθανε, στα 1587, η οικογένεια επέστρεψε στην Αμβέρσα. Στα 14 του, ο Ρούμπενς ήταν ακόλουθος στα ανάκτορα και στα 17 του, μαθητευόμενος ζωγράφος. Στα 1600, βρέθηκε στην Ιταλία, στην υπηρεσία του δούκα της Μάντοβα. Δουλειά του ήταν να δημιουργεί αντίγραφα έργων τέχνης, γεγονός που του επέτρεψε να έρθει σε επαφή με τα αριστουργήματα της Αναγέννησης και να επηρεαστεί θετικά από τους Καραβάτζιο, Τισιανό και Τιντορέτο.

Μετά από μια περιοδεία στην Ιταλία και μια διπλωματική αποστολή στην Ισπανία, γύρισε στην Αμβέρσα (1608), πια φημισμένος ζωγράφος. Είχε κατορθώσει να συνδυάσει το προσωπικό του ύφος με την αναγεννησιακή ιταλική και τη φλαμανδική σχολή. Από το 1620, την εποχή της ωριμότητάς του, θαυμάζοταν για τα πορτρέτα και τα τοπία του αλλά έμεινε στην ιστορία για τους πίνακές του με θέματα από τη μυθολογία. Περίφημος είναι ο ζωγραφικός κύκλος του των 21 πινάκων με τίτλο «Η ζωή της Μαρίας των Μεδίκων» (1622 – 1625). Έφτασε να διαθέτει ένα από τα μεγαλύτερα εργαστήρια του καιρού του, έχοντας ανάμεσα στους μαθητές του και τον Βαν Ντάικ. Αφησε πάνω από 500 πίνακες. Πέθανε στην Αμβέρσα, στις 30 Μαΐου του 1640.

1712: Γεννιέται στη Γενεύη ο Ζαν Ζακ Ρουσό, Γάλλος φιλόσοφος, του οποίου τα έργα (κυρίως το «Κοινωνικό Συμβόλαιο») επηρέασαν την επανάσταση. Πέθανε στις 2 Ιουλίου 1778.

1867: Γεννιέται ο Λουίτζι Πιραντέλο, Ιταλός θεατρικός συγγραφέας («Έξι πρόσωπα ζητούν συγγραφέα», «Έτσι είναι αν έτσι νομίζετε», «Απόψε αυτοσχεδιάζουμε» κ.λπ.), βραβείο Νόμπελ 1934. Πέθανε το 1936.

1902: Με 48 εκατομμύρια δολάρια, οι ΗΠΑ αγοράζουν το δικαίωμα από μια γαλλική εταιρία να ανοίξουν διώρυγα στον Παναμά.

1950: Οι ΗΠΑ νικούν την πανίσχυρη Αγγλία με σκορ 1-0 σε επεισοδιακό αγώνα για το Παγκόσμιο Κύπελλο Ποδοσφαίρου στη Βραζιλία.

2001: Στα 76 του χρόνια, πεθαίνει το ιερό τέρας της αμερικανικής οθόνης Τζακ Λέμον, δύο βραβεία Όσκαρ και ένα Έμμι.

2013: Σε ηλικία 92 χρόνων, πεθαίνει ο θρυλικός Γάλλος μαραθωνοδρόμος, Αλέν Μιμούν. Στην ολυμπιάδα της Μελβούρνης (1956) είχε νικήσει τον «άνθρωπο ατμομηχανή», Τσέχο Εμίλ Ζάτοπεκ.